

Τι είναι το ECVET;

Γενικό πλαίσιο

Η κινητικότητα των εργαζομένων παίζει ουσιαστικό ρόλο, όχι μόνο στην προώθηση της οικονομικής ενότητας της Ευρώπης, ανεξαρτήτως άλλων μέτρων που πρέπει να ληφθούν για τη δημιουργία μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς για αγαθά και υπηρεσίες, αλλά και στην ενίσχυση της ανταλλαγής εμπειριών πέρα από τα εθνικά σύνορα κάθε χώρας, καθώς και στη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας. Η σημερινή πραγματικότητα στον τομέα της οικονομίας όμως, δεν παρέχει τις προϋποθέσεις για την επίτευξη αυτών των στόχων. Η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση θα μπορούσε να αποτελέσει την φάση της ζωής, κατά την οποία ένας Ευρωπαίος εργαζόμενος μπορεί από νωρίς να αποκτήσει τις πρώτες του εμπειρίες στον τομέα της κινητικότητας. Στην πραγματικότητα όμως η ανταλλαγή μαθητευόμενων μέσα στα ευρωπαϊκά σύνορα δεν παίζει ποσοτικά κάποιον σημαντικό ρόλο. Στο εργασιακό πρόγραμμα της Λισσαβόνας που εκπονήθηκε τον Φεβρουάριο του 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Υπουργών Παιδείας συμφώνησε σε μια συστηματική και δομημένη συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ. Στη Δήλωση της Κοπεγχάγης (2002) αναγνωρίστηκε ιδιαίτερα η ανάπτυξη ενός συστήματος αξιολόγησης της απόδοσης βάσει ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ως κοινός τομέας εργασίας: Η ανάπτυξη ενός «Ευρωπαϊκού συστήματος μεταφερόμενων ακαδημαϊκών μονάδων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης» *European Credit (Transfer) System for Vocational Education and Training (ECVET)* λαμβάνει υπόψη την προσέγγιση του «Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» *European Credit Transfer System (ECTS)* για την προώθηση της διευρωπαϊκής κινητικότητας των σπουδαστών, που εξακολουθεί να αναπτύσσεται από το 1989, θα πρέπει όμως να λαμβάνει υπόψη και τις *ιδιαιτερότητες της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης*. Η Επιτροπή συγκρότησε γι' αυτόν τον λόγο μια Τεχνική Ομάδα Εργασίας (TOE) που ξεκίνησε τις εργασίες της τον Δεκέμβριο του 2002. Λόγω των προεργασιών της TOE παρουσιάστηκε τον Ιούλιο του 2005 μπροστά στους Γενικούς Διευθυντές για Γενική και Επαγγελματική Εκπαίδευση στις Βρυξέλλες η πρόταση ενός μοντέλου ECVET. Αυτή την στιγμή γίνεται λεπτομερειακή επεξεργασία της πρότασης αυτής – βάσει των δύο ερευνητικών έργων *ECVET reflector* (www.ecvet.net) και *ECVET connexion* (www.ecvetconnexion.com).

Χαρακτηριστικά και δυνατότητες του ECVET

Στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει μια βοηθητική και συμπληρωματική λειτουργία απέναντι στα κράτη μέλη: Το άρθρο 149 της ΕΣΚΤ διατυπώνει την απαγόρευση της εναρμόνισης, το άρθρο 150 την απαγόρευση κεντρικών επεμβάσεων σε εθνικά συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Σύμφωνα με την βασική αρχή της επικουρικότητας, το ECVET έχει σχεδιαστεί ως σύστημα, που στοχεύει στην δημιουργία διαφάνειας μεταξύ των συστημάτων, στηριζόμενο στην εθελοντική συμμετοχή των ευρωπαϊκών χωρών μελών και λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές νομοθεσίες στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Το ECVET είναι ένα σύστημα για την συγκέντρωση και μεταφορά ακαδημαϊκών μονάδων κατά την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Με την βοήθειά του μπορούν να τεκμηριωθούν και να πιστοποιηθούν τα μαθησιακά αποτελέσματα που απέκτησε ένα άτομο στον τομέα της επαγγελματικής του εκπαίδευσης και κατάρτισης πέρα από τα «όρια του συστήματος».

- Συγκεκριμένα το σύστημα στοχεύει στα όρια των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης: Στους μαθητευόμενους που θα έχουν αποκτήσει εκπαιδευτική εμπειρία από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, θα δίνεται η δυνατότητα να αναγνωριστεί και να συμπεριληφθεί αυτή η εμπειρία τους ως μέρος της επαγγελματικής τους εκπαίδευσης και κατάρτισης στην χώρα προέλευσης.
- Ένα άλλο ζήτημα είναι η προώθηση της κινητικότητας των μαθητευόμενων σ' ένα συγκεκριμένο εκπαιδευτικό σύστημα: την διασφάλιση της κάθετης και οριζόντιας διαπερασιμότητας μεταξύ των υποσυστημάτων της και ιδιαίτερα μεταξύ της επαγγελματικής και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη.
- Οι μαθητευόμενοι μπορούν εν τέλει να επωφεληθούν και εκτός των ορίων του εκπαιδευτικού συστήματος. Αφού το ECVET συμπεριλαμβάνει και τα αποτελέσματα ανεπίσημης μάθησης (συμπεριλαμβανομένου και της μάθησης κατά την διαδικασία της εργασίας), υποστηρίζει την αναγνώρισή της, εφόσον προβλέπεται από την εκάστοτε εθνική νομοθεσία).

Το ECVET επιτρέπει την τεκμηρίωση, την επαλήθευση και την αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό, λαμβάνοντας υπόψη την επίσημη επαγγελματική εκπαίδευση, καθώς και την ανεπίσημη. Το σύστημα περιστρέφεται γύρω από το άτομο, βασίζεται δηλαδή στην επαλήθευση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων¹ που απέκτησε ένα άτομο, που αποτελεί και την βάση για την συγκέντρωση και την μεταφορά τους. Αυτός ο δρόμος μέσα από τα μαθησιακά αποτελέσματα θεωρήθηκε αναγκαίος, επειδή τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και οι μεμονωμένοι σταθμοί επαγγελματικής επιμόρφωσης, παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές μεταξύ τους, σε σύγκριση με την κατάσταση στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η περιγραφή των αποτελεσμάτων μάθησης επιτυγχάνεται μέσω των λεγόμενων μονάδων (*units*), οι οποίες, μέσω της συγκέντρωσης διαφορετικών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, παρουσιάζουν δύο λειτουργίες:

- Ο ορισμός των μονάδων δίνει πληροφορίες για τις γνώσεις, δεξιότητες και τις ικανότητες που πρέπει να αποκτηθούν (ποιοτική διάσταση).
- Ταυτόχρονα συνδέεται με τον καθορισμό ενός αριθμού πιστωτικών μονάδων, που σταθμίζει τις μονάδες με τα «πλήρη προσόντα» - ανεξαρτήτως από τον τρόπο με τον οποίο ορίζονται στο εκάστοτε εθνικό επίπεδο (ποσοτική διάσταση).

Οι μονάδες είναι στοιχεία που μεταφέρονται και συναθροίζονται, καθιστώντας κατά αυτό τον τρόπο δυνατή την κινητικότητα. Ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να συνδυαστούν, αποτελεί αντικείμενο της εκάστοτε εθνικής κυβέρνησης, όπως λαμβάνει χώρα π.χ. στο πλαίσιο ορισμού

¹Οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες χρησιμοποιούνται εδώ με πρότυπο το σχέδιο διαβούλευσης της ΕΚΣΤ.

θέσεων εργασίας ή προγραμμάτων διδασκαλίας για σχολεία επαγγελματικής εκπαίδευσης. Από την οπτική γωνιά των μαθητευόμενων η συγκέντρωση και η μεταφορά μπορούν να περιγραφούν ως εξής:

- Κατά την διαμονή στο εξωτερικό αποκτούνται γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες σε μορφή μίας ή περισσότερων μονάδων. Τα μαθησιακά αποτελέσματα τεκμηριώνονται, μεταφέρονται μετά την διαμονή στο εξωτερικό και καταλογίζονται στην εθνική επαγγελματική εκπαίδευση. Οι καινούργιες μονάδες αθροίζονται στις ήδη σε προηγούμενες χρονικές περιόδους αποκτημένες μονάδες.
- Οι μονάδες μπορούν να αποκτηθούν σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη μέλη, στα οποία υπάρχει η απαιτούμενη διαδικασία, μέσω της επαλήθευσης των αποτελεσμάτων της επαγγελματικής εμπειρίας. Αυτές μπορούν έπειτα να συμπεριληφθούν στην υπάρχουσα γενική κατάρτιση σύμφωνα με τους εκάστοτε εθνικούς κανονισμούς. Τα κράτη που λαμβάνουν μέρος σ' αυτό το σύστημα, ορίζουν «αρμόδιες αρχές», δηλαδή φορείς στα κράτη μέλη, που παρέχουν αναγνωρισμένη κατάρτιση.

Από μια πρόταση σ' ένα σύστημα

Κατά την παρουσίαση των βασικών στοιχείων και του τρόπου λειτουργίας του ECVET γίνεται σαφές, ότι συμμετέχουν μια πληθώρα εθνικών συμμετεχόντων στην συνολική διαδικασία. Απαιτούνται όμως συμβάσεις και συμφωνίες ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς οργανισμούς, επιχειρήσεις και εθνικές δημόσιες υπηρεσίες. Το Σύστημα ECVET περιλαμβάνει γι' αυτό τον λόγο μια σειρά από εργαλεία και φορείς πληροφοριών, οι οποίοι είχαν εν μέρει αναπτυχθεί και στο παρελθόν σε ευρωπαϊκό επίπεδο και εφαρμόστη σε εθνικό επίπεδο, όπως το EUROPASS. Θα χρειαστούν εν μέρει ειδικά εργαλεία σχετικά με το ECVET, μερικά από τα οποία βρίσκονται ακόμη υπό ανάπτυξη.

- Το «Μνημόνιο Συνεργασίας» *Memorandum of Understanding* ως κύριο εργαλείο έχει τον χαρακτήρα μιας προαιρετικής συμφωνίας, που κλείνεται μεταξύ παροχέων επαγγελματικής εκπαίδευσης, εθνικών δημοσίων υπηρεσιών και άλλων αρμόδιων φορέων στις χώρες που λαμβάνουν μέρος. Εμπνέει αμοιβαία εμπιστοσύνη, μέσω του καθορισμού γενικών κανόνων για την συνεργασία στους τομείς της επαλήθευσης και της αναγνώρισης της κατάρτισης σε σχέση με την κινητικότητα των μαθητευόμενων.
- Η συμφωνία μάθησης θα υπογράφεται από τους φορείς εκπαίδευσης των δύο συμμετεχόντων χωρών καθώς και από τον μαθητευόμενο. Θα περιγράφει τα αποτελέσματα μάθησης, που θα πρέπει να επιτευχθούν κατά την φάση της κινητικότητας, ποιοτικά και ποσοτικά, και θα υπογράφεται και από την οργάνωση που αποστέλλει τον μαθητευόμενο, από την οργάνωση που τον υποδέχεται, καθώς και από τον ίδιο τον μαθητευόμενο.

Ήδη το έτος 2006 θα διατεθεί ένα πλήρες εγχειρίδιο με θέμα το Σύστημα ECVET.